

Natura 2000-handleplan 2016–2021

Klinteskoven og Klinteskov Kalkgrund

Natura 2000-område nr. 171
Habitatområde H150 og H207
Fuglebeskyttelsesområde F90

Titel: Natura 2000-handleplan 2016-2021. Klinteskoven og Klinteskov Kalkgrund. Natura 2000-område nr. 171.

Habitatområde H150 og H207

Fuglebeskyttelsesområde F90

Udgiver: Vordingborg Kommune

År: 2017

Forsidefoto: Den sydlige del af Møns Klint. Vordingborg Kommune.

Øvrige fotos: Vordingborg Kommune

Kort: © Kort og Matrikelstyrelsen / KMS - COWI

Må citeres med kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Baggrund	5
Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan	7
Behov for indsatser	8
Indsatser fordelt på aktør	9
Prioritering af den forventede indsats	11
Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse.....	12
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres drifts- og plejeplaner	13
Bilag 2: Indsatsprogram	18
Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag	20
Bilag 4: Kortbilag.....	21

Baggrund

Miljøstyrelsen (Tidl. Styrelsen for vand og naturforvaltning - SVANA) har udarbejdet Natura 2000-planer for de 252 udpegede beskyttelsesområder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte beskyttelsesområde og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2016–2021. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens [hjemmeside](#).

Ud fra Natura 2000-planerne har kommunerne udarbejdet kommunale handleplaner, som skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Vordingborg Kommune på grundlag af Natura 2000-plan nr. 171 for Klinteskoven og Klinteskov kalkgrund.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kystnære områder. Planlægningen for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer varetages dog af Miljøstyrelsen og gennemføres hvert 12. år. Skovhandleplaner 2010-21 gælder således fortsat. Kommunerne og Miljøstyrelsen er hver især ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af år 2021.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-område, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne drifts- og plejeplaner. Naturstyrelsens lokale enhed ønsker selv at udarbejde drifts- og plejeplaner for egne arealer, og resuméer af disse planer kan ses i bilag 1.

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017, bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016) og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016).

Den kommunale handleplan skal ifølge lovgivningen indeholde:

- En prioritering af kommunalbestyrelsens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag
- De forventede initiativer, som kommunalbestyrelsen vil tage for at gennemføre Natura 2000-planen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljø- og Fødevarerministeriet og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er gennemført.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De kommunale handleplaner skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen, for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer,

vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen, og skal ikke indgå i de kommunale Natura 2000-handleplaner.

Den kommunale Natura 2000-handleplan er som udgangspunkt omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer (lovbekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer nr. 1533 af 10. december 2015). For samtlige statslige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering. Handleplanerne har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger, som allerede er givet i de miljøvurderede Natura 2000-planer. Da handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, er det kommunens vurdering, at der ikke er behov for en fornyet miljøvurdering.

Kalkoverdrev på tør sydvendt skrænt. Ormebanke, juni 2015.

Redegørelse for gennemførelse af seneste handleplan

De kommunale handleplaner for første planperiode har været gældende siden udgangen af 2012. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-handleplanen for planperioden 2010-2015.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de kommunalt realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Table 1. Følgende projekter er finansieret via Vordingborg Kommunes egne midler eller DUT-midler (tal i parentes er skøn over forventet samlet indsats i Natura 2000-handleplanen for 2010-2015):

Vordingborg Kommune	Indsats	Privatejet
	<i>Rydning af opvækst på lysåbne naturtyper (3-6 hektar)</i>	<i>Rydning af vedplanter, buske og gyvel er realiseret på ca. 2 hektar kalkoverdrev</i>
	<i>Græsning eller høslet (8-16 hektar)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Sikring af hydrologi i rigkær (<1 ha)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Sikring af skovnaturtypebevarende drift og pleje på arealer uden fredskovspligt (<1 ha)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Udvidelse af naturtyper (10-40 ha)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Restaurering af vandhuller for stor vandsalamander (0-2 stk)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Sikring af bredøret flagermus' sommer- og vinterkvarter (0-5 stk)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Sikring af uforstyrrelighed omkring vandrefalk og hvepsevåges rede i yngletiden (Efter behov)</i>	<i>Indsatsen videreføres til realisering 2016-2021</i>
	<i>Facilitering af indsatser via dialog med lodsejer</i>	<i>Op til 25 hektar habitatnatur</i>

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Orkidéen Skov-gøgelilje og græssende kreaturer på kalkoverdrev.

Behov for indsatser

Natura 2000-planen for Klinteskov og Klinteskov Kalkgrund nr. 171, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan kan ses i bilag 2, mens naturtyper og arter på udpegningsgrundlag fremgår af bilag 3. På baggrund af dette har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Hvor igangsatte indsatser fra handleplanen for planperioden 2010-2015 ikke er gennemført i sin helhed, indgår den udestående indsats i opgørelsen over behovet for konkrete forvaltningstiltag.

Tabel 2. Behov for forvaltningstiltag for naturtyperne. Tal er angivet i hektar.

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Rydning af uønsket op-Vækst herunder genrydning	2	Op til 2,3	Op til 4,3
	Forbedring af hydrologi**	-	Op til 1	Op til 1
	Græsning eller høslæt	23,8	Op til 3	Op til 27
	Bekæmpelse af problemarter	-	Op til 1	Op til 1
	Udvidelse af naturtyper**	-	Op til 40	Op til 40
Skovnaturtyper uden fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	0-1	0-1
Sikre sammenhæng og øge robustheden af naturtyperne	Kalkoverdrev med vigtige orkidé-forekomster og tørt kalksandsoverdrev	-	Op til 17,8	Op til 17,8
Truede naturtyper: kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster, tørt kalksandsoverdrev, surt overdrev, rigkær	Sikres mod tilbagegang med hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.	-	Op til 18,7	Op til 18,7

* Indsatsen videreføres fra forrige planperiode da de vedtagende skovhandleplaner gælder i 12 år, dvs. perioden 2010-2021.

** Indsats videreført fra 1. planperiode.

Tabel 3. Behov for forvaltningstiltag for arter udover indsatser for naturtyper*

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Skøn over omfanget af:		
	Igangværende indsats	Behov for ny indsats	Samlet indsats
Restaurering af vandhuller for stor vandsalamander*	-	0 - 2 stk.	0 - 2 stk.
Sikring af bredøret flagermus' sommer- og vinterkvarterer*	-	< 5 stk.	< 5 stk.
Sikring af uforstyrrethed omkring vandrefalk og hvepsevåges rede i yngletiden*	-	Efter behov	Efter behov

* Indsats videreført fra 1. planperiode.

Indsatser fordelt på aktør

Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighed og offentlige lodsejere

I Natura 2000-planens indsatsprogram er der retningslinjer, hvor der er behov for en nærmere afklaring af, hvem der følger op på retningslinjerne. Det kan både være handleplanmyndighederne og offentlige lodsejere, der skal følge op på retningslinjerne. Tabel 4 angiver den aftalte opgavefordeling mellem handleplanmyndighederne i Natura 2000-området. Et resumé af Naturstyrelsens plejeplaner for N171 fremgår af bilag 1.

Tabel 4. Fordeling af opgaver mellem handleplanmyndighederne. Tal er i hektar.

Forventede forvaltningstiltag og metoder		Handleplanmyndighed			
		Vordingborg Kommune - Igangværende indsats	Vordingborg Kommune - Ny indsats	Naturstyrelsen Storstrøm	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Rydning af uønsket op-Vækst herunder genrydning	2	Op til 2,3	9,8	Op til 14,1
	Forbedring af hydrologi**	-	Op til 1	-	Op til 1
	Græsning eller høslæt	23,8	Op til 3	116,7	Op til 143,7
	Bekæmpelse af problemarter	-	Op til 1	-	Op til 1
	Udvidelse af naturtyper**	-	Op til 40	-	Op til 40
	Slåning	-	-	16,7	Op til 16,7
Skovnaturtyper uden fredskovspligt*	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	0-1	-	0-1
Sikre sammenhæng og øge robustheden af naturtyperne	Kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster og tørt kalksandsoverdrev	-	Op til 17,8	5,0	Op til 22,8
Truede naturtyper: kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster, tørt kalksandsoverdrev, surt overdrev, rigkær	Sikres mod tilbagegang med hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.	-	Op til 18,7	13,8	Op til 32,5

* Indsatsen videreføres fra sidste planperiode da de vedtagende skovhandleplaner gælder i 12 år, dvs. perioden 2010-2021.

** Indsats videreført fra 1. planperiode.

Forventede metoder og forvaltningstiltag	Handleplanmyndighed			
	Vordingborg Kommune - Igangværende indsats	Vordingborg Kommune - Behov for ny indsats	Naturstyrelsen Storstrøm	Samlet indsats
Restaurering af vandhuller for stor vandsalamander*	-	0 - 2 stk.	-	0 - 2 stk.
Sikring af bredøret flagermus' sommer- og vinterkvarterer*	-	< 5 stk.	-	< 5 stk.
Sikring af uforstyrrethed omkring vandrefalk og hvepsevåges rede i yngletiden*	-	Efter behov	1 lokalitet	1 lokalitet og efter behov

* Indsats videreført fra 1. planperiode.

Eksempel på kalkoverdrev under kraftig tilgroning med tjørn og brombær. En rydnings-indsats er påkrævet for at sikre en god naturtilstand. Sydlige del af Natura 2000-området.

Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2016-2021 har fokus på:

- Sikring af naturpleje
- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2010-2015
- Sammenhæng i naturen
- Levesteder for ynglefugle og bekæmpelse af invasive arter.

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden skal ske på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete forvaltningstiltag (se tabel 2 og 3). Den nedenstående prioritering vil således afspejle den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Principielt:

Kommunerne prioriterer:

- Fremkommelighed i projekterne og dermed frivillighed og inddragelse i forhold til lodsejere
- At handleplanens indsatser vil blive set i sammenhæng med myndighedernes øvrige forvaltningsopgaver
- Synergi med andre indsatser for at opnå de største gevinster med færrest ressourcer. Det gælder både i forhold til vandplanen, fredninger, sikring af biodiversitet, klimaplaner, friluftsliv m.m.

Kommunen vil løbende i planperioden have særlig fokus på:

- Færdiggørelse og sikring af indsats fra planperioden 2010-2015
- Sikring af robusthed og sammenhæng i naturen
- Sikring af hensigtsmæssig naturpleje på lysåbne naturtyper m.h.t. hydrologi, drift og pleje
- Bekæmpelse af problemarter

Tidlig opsøgende/faciliterende indsats over for særlige lodsejergupper:

- Lodsejere som er interesseret i at gennemføre en indsats og som ejer de prioriterede naturtyper, kalkoverdrev og tørt kalksandsoverdrev.
- Lodsejere med arter i ugunstig bevaringsstatus.
- Lodsejere med særligt store arealer omfattet af Natura 2000-planen.

Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Vordingborg kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i tabel 5, og i den forbindelse tager kommunerne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 5 viser kommunens plan for interessentinddragelse, men der kan ske ændringer hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 5. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan
Orientering af Miljørådet	Kommunen orienterer minimum én gang årligt i planperioden om fremdriften i handleplanerne	Hele planperioden
Lodsejere med arealer hvorpå der er prioriterede naturtyper eller hvor der skal ske indsatser for arter	Løbende dialog	Hele planperioden
Indsatser for sammenhængende og robust natur	Dialogmøder med kvægholdere om muligheder for etablering af større sammenhængende driftsenheder med afgræsning	Jævnligt gennem planperioden
Lodsejere med habitatnatur	Orienteringsbrev til samtlige lodsejere med information om Natura 2000 handleplanen, tilskudsmuligheder m.v.	Tidligt i planperioden
Formidling for borgere	Orientering om Natura 2000-projekter på hjemmeside og i nyhedsbreve samt aktiviteter med naturvejleder	Jævnligt gennem planperioden
Landbrugets organisationer	Dialog om fælles initiativer der kan bidrage til implementering af handleplanens indsatser	Jævnligt gennem planperioden

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Blomstrende hvidtjorn på kalkoverdrev.

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N171 Klinteskov og Kliteskov Kalkgrund.

Natura 2000-område N171 har et areal på 3.009 ha, hvoraf 1.000 ha er landareal. Det skovbevoksede areal er på 700 ha, hvoraf 674 ha er fredskov. Området er karakteriseret ved den stejle kridtklint, men også ved skov og lysåbne områder, der er etableret på skrivekridt og på opfoldede aflejringer af moræneler, smeltevandssand og –grus.

Kliteskov er den vigtigste lokalitet i Danmark for skovnaturtypen bøgeskov på kalkbund. Skovbunden er her præget af den særlige kalkflora bl.a. med forskellige orkidéarter. På den kystvendte klint træder en serie af større og mindre kalkholdige kilder frem. De vigtigste lysåbne habitatnaturtyper er overdrevene, der kan henføres til fire forskellige overdrevstyper, med kalkoverdrev som den dominerende. Kliteskovsområdet er levested for mange sjældne insekt- og fuglearter. Vandrefalken har med succes ynglet på klinten siden 2001.

Naturstyrelsen ejer knap halvdelen af landarealet, fra Liselund i nord til Stengården i syd, herunder næsten hele klintekanten og de store overdrevsarealer Jydelejet og Høvblege.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af kalkoverdrev med vigtige orkidéforekomster og tørt kalksandsoverdrev med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser, klimændringer mv. ved at muliggøre opbygning af mere robuste bestande af områdets arter.
- Kommunen og Naturstyrelsen skal være særligt opmærksomme på naturtyperne kalkoverdrev med vigtige forekomster af orkideer, tørt kalksandsoverdrev, surt overdrev og rigkær, som har væsentlige forekomster i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		Total
	naturtype	
6210	Kalkoverdrev	98,2
7220	Kildevæld	2,9
6120	Tør overdrev på kalkholdigt sand	3,9
6230	Surt overdrev	2,4
5130	Enekrat	6,3
7140	Hængesæk	0,9
1230	Kystklint/klippe	30,5
I alt		145,1

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 2 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

Det vurderes, at den løbende pleje vil være tilstrækkelig til at sikre en fortsat forbedring af naturtilstanden på de lysåbne arealer, hvor denne ikke allerede er god – høj.

I Jydelejet og på Høvblege er arealerne så næringsfattige, at det ikke er muligt at fjerne slæt med gængse maskiner. På begge arealer gennemføres helårsgræsning, og der skal derfor også sikres tilstrækkeligt vinterføde. På særlige lokaliteter som fx "Horndrager-indhegningen" fjernes afslået materiale efter manuel indsats. Når der gennemføres rydninger fjernes buske og træer, hvor det er muligt.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	6210	Kalkoverdrev	Sikring af naturtypen	98,2
			Naturtypebevarende pleje	95,9
			Sikring af artens spredningsmuligheder	12,9
			Sikring af artens levested	13,3
			Etablering af potentielt levested	13,3
	7220	Kildevæld	Sikring af naturtypen	2,9
			Naturtypebevarende pleje	0,1
			Naturlig dynamik	2,8
	6120	Tør overdrev på kalkholdigt sand	Sikring af naturtypen	3,9
			Naturtypebevarende pleje	3,9
	6230	Surt overdrev	Sikring af naturtypen	2,4
			Naturtypebevarende pleje	2,4
	5130	Enekrat	Sikring af naturtypen	6,3
			Naturtypebevarende pleje	3,4
			Sikring af artens levested	1,5
			Etablering af potentielt levested	1,5
	7140	Hængesæk	Sikring af naturtypen	0,9
			Naturlig dynamik	0,9
	1230	Kystklint/klippe	Sikring af naturtypen	30,5
			Naturlig dynamik	30,5
Ny habitatnatur	9997	Ikke specificeret	Sikring af artens spredningsmuligheder	6,6
			Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev	15,4

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	6210	Kalkoverdrev	Græsning	Eksisterende	97,2
			Rydning af opvækst	Eksisterende	9,3
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	11,9
	7220	Kildevæld	Græsning	Eksisterende	0,1
			Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	2,8
	6120	Tør overdrev på kalkholdigt sand	Græsning	Eksisterende	3,9
			Rydning af opvækst	Eksisterende	0,1
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,4
	6230	Surt overdrev	Græsning	Eksisterende	2,4
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,5
	5130	Enekrat	Græsning	Eksisterende	6,3
			Rydning af opvækst	Eksisterende	0,4
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,4
			Slæt - d.v.s. med fjernelse af det afslåede	Eksisterende	1,0
	7140	Hængesæk	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	0,9
	1230	Kystklint/klippe	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	30,5
Ny habitatnatur	9997	Ikke specificeret	Græsning	Eksisterende	6,8
				Nyt	8,6
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	3,5

Tabel IV: Planlagte enkeltstående plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
	Naturtype	Plejetiltag			
Eksisterende habitatnatur	6210	Kalkoverdrev	Rydning af bevoksning	Eksisterende	0,1
				Nyt	4,0
	5130	Enekrat	Rydning af bevoksning	Nyt	0,4
Ny habitatnatur	9997	Ikke specificeret	Rydning af bevoksning	Nyt	2,6
			Hegning	Nyt	8,6
			Andre anlæg vedr. græsning - ikke hegn	Nyt	0,3

I tabel III og IV er der en opdeling i to kategorier "Eksisterende" og "Nyt":

- "Eksisterende": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2016-2021.

Tabel V: Planlagte udvidelser af naturtyper

Udvidelse af naturtyper (ha)		Total
Målsætning		
Udvikling mod 6210 Kalkoverdrev		8,8

Særlig indsats for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel III - V. For de skovlevende arter er der dog også tale om en effekt, som er knyttet til indsatsen for skovnaturtyper, som fortsætter efter 1. generationsplanerne.

Den hidtidige indsats for at beskytte vandrefalk på Møns Klint fortsættes og revideres. Der er tale om skiltning og aftaler med brugere for at regulere færdslen ved klinten i yngleperioden.

Tabel VI: Mål for arter

Målsatte arter (antal)			
Art	Navn	Målsætning	Total
A103	Vandrefalk	Sikring af artens levested	1

Tabel VII: Planlagte artsplejetiltag for arter *udover* plejetiltagene for de lysåbne naturtyper

Indsatser for arter (antal)			
Art	Navn	Indsatstype	Total
A103	Vandrefalk	Færdselsregulering ved skiltning	1

Forventningen til den samlede indsats

Med plejeplanen for 2. planperiode bevæger udviklingen i Klinteskoven sig yderligere et stykke i retning af realisering af den overordnede målsætning i Natura 2000-planen om at kæde de store overdrevsarealer i området sammen. Dette sker med udlægget af ny habitatnatur mellem Jydelejet og Høvblege, som fremgår af ovenstående.

Naturtilstanden for de lysåbne naturtyper forventes fortsat at udvikle sig mod god – høj tilstand, hvor dette ikke allerede er tilfældet. Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer i N171 forventes at medføre, at naturtyper og arter på sigt opnår gunstig bevaringsstatus. Dette indebærer:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for en levedygtig bestand af de udpegede fuglearter på nationalt og/eller internationalt niveau. Tilstanden og det samlede areal af levestederne for hvepsevåge, vandrefalk, høgesanger og rødrygget tornskade som ynglefugle sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arterne i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvens vurdering baseres på en konkret vurdering.

Bilag 2: Indsatsprogram

Indsatsprogram fra Natura 2000-planen for Natura 2000-område nr. 171:

Retningslinjerne i Natura 2000-planens indsatsprogram er opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstofdeposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne i mindre omfang bidrager økonomisk.

Områdets fredskovpligtige skovnaturtyper er omfattet af retningslinjer i Natura 2000-planen 2010-15 og videreføres i denne plan.

Retningslinjerne er opdelt i generelle retningslinjer, der gælder for alle områder og specifikke retningslinjer for det enkelte Natura 2000-område.

Generelle retningslinjer

- Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget. Myndighederne administrerer lovgivningen og planlægger deres forvaltning i overensstemmelse med målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
- Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
- Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter en tilfredsstillende drift og pleje.
- Projektindsatser, som f.eks. hydrologiindsats, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
- Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
- Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af projektarealer.
- For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.

Områdespecifikke retningslinjer

- Der sikres sammenhæng mellem forekomster af kalkoverdrev* med vigtige orkidéforekomster og tørt kalksandsoverdrev med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser (fx ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer, c) randpåvirkning fra naboarealer – og derved muliggøre opbygning af mere robuste bestande af områdets arter.

- Kommunen og offentlige lodsejere skal være særligt opmærksomme på naturtyperne kalkoverdrev med vigtige forekomster af orkideer, tørt kalksandsoverdrev, surt overdrev og rigkær, som har væsentlige forekomster i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

Bilag 3: Naturtyper og arter på udpegningsgrundlag

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område bestående af habitatområderne H150 og 207 samt fuglebeskyttelsesområde F90

171 Klinteskoven og Kliteskov kalkgrund

Tabel 6. Naturtyper på udpegningsgrundlaget 1*. Tal er angivet i hektar.

Naturtype nr.	Naturtype navn	Handleplanmyndighed Vordingborg Kommune	I alt*
3140	Kransnålalgesø	1,1	1,1
3150	Næringsrig sø	6,0	6,0
6120	Tørt overdrev på kalksand	1,7	1,7
6210	Kalkoverdrev	16,1	16,1
6230	Surt overdrev	0,2	0,2
7230	Rigkær	0,7	0,7
9130	Bøgeskov på muld	0,6	0,6
I alt*		26,4	26,4

* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemføre Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Arter på udpegningsgrundlaget.

Art	Nr.
Sumpvindelsnegl	1016
Bredøret flagermus	1308
Stor vandsalamander	1166

Fugle på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 90:

Art	
Hvepsevåge	Ynglende
Vandrefalk	Ynglende/trækkende
Høgesanger	Ynglende
Rødrygget tornskade	Ynglende

Tabel 7. Naturtilstand/skovtilstand af kortlagte naturtyper*. Tal er angivet i hektar

Naturtype nr.	Naturtype navn	Naturtilstand					I alt*
		I	II	III	IV	Ingen tilstand	
3140	Kransnålalgesø	0	0	0,04	0	1,1	1,14
3150	Næringsrig sø	0	0	2,1	0	3,9	6,0
6120	Tørt overdrev på kalksand	0	1,7	0	0	0	1,7
6210	Kalkoverdrev	1,0	15,1	0	0	0	16,1
6230	Surt overdrev	0	0,2	0	0	0	0,2
7230	Rigkær	0	0,7	0	0	0	0,7
9130	Bøgeskov på muld	0	0,6	4,8	0	0	0,6
I alt*		1,0	18,3	2,1	0	5,0	26,4

* Omfatter ikke offentlige arealer hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egen drifts og plejeplan.

Bilag 4: Kortbilag

Afgrænsning af Natura 2000-område nr.171 Klinteskov og Klinteskov Kalkgrund med ikke-statslige kortlagte naturtyper (grøn) og ikke-fredskovspligtig habitatskov (rød).

